

บทนำ

ผู้แปลเลือกแปลนวนิยายเรื่อง *สัญชาตญาณแห่งความสุข* (L'instinct du bonheur) (1934) ซึ่งเป็นผลงานของอ็องเดร โมรวัวส์ (André Maurois) (1885-1967) นักเขียนชาวฝรั่งเศส ยุคต้นศตวรรษที่ 20 เนื่องจากผู้แปลเห็นว่านวนิยายเรื่องนี้ให้ข้อคิดเชิงจิตวิทยาโดยแสดงให้เห็นวิธีการคิด การวิเคราะห์จิตใจของมนุษย์ และนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาอันจะนำไปสู่หนทางแห่งความสุขได้ ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและรูปแบบวิถีคิดเฉพาะท้องถิ่นหนึ่งซึ่งนับว่าน่าสนใจอย่างยิ่ง แก่นเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้คือการนำเสนอให้เห็นความขัดแย้งระหว่างสัญชาตญาณแห่งความสุข (L'instinct du bonheur) กับสัญชาตญาณทางสังคม (L'instinct social) ที่มีอยู่ในตัวตนของมนุษย์ทุกคน อยู่ที่ว่าใครจะเลือกดำเนินชีวิตตามสัญชาตญาณทางไหน และความขัดแย้งทางความคิดระหว่างวัย เนื่องจากมีตัวละครที่อยู่ในวัยที่แตกต่างกันถึงสามรุ่น นวนิยายเรื่องนี้ได้ถ่ายทอดแนวคิดดังกล่าวผ่านทางตัวละครหลักของเรื่องอันได้แก่ กัสตง โรมิเย ผู้ที่จะเผชิญกับปัญหาและเลือกใช้วิถีทางของตนเองเพื่อนำชีวิตไปสู่ความสุข

ทั้งนี้ ผู้แปลมองว่าอ็องเดร โมรวัวส์เป็นนักคิดนักเขียนที่มีความสามารถ ทั้งยังเคยดำรงตำแหน่งเป็นราชบัณฑิตแห่งราชบัณฑิตยสถานแห่งประเทศฝรั่งเศส (L'Académie Française) แม้ว่าจะอ็องเดร โมรวัวส์จะไม่ได้มีผลงานนวนิยายมากนัก ทว่า เขาก็มีนวนิยายที่เป็นผลงานเด่นๆ อยู่หลายเรื่อง อาทิเช่น *Les Silences du colonel Bramble*, *Le Cercle de famille*, *Bernard Quesnay* และ *Climats* รวมถึงงานวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานของนักเขียนคนอื่นๆ ที่เด่นๆ เช่น *René ou la vie de Chateaubriand*, *A la recherche de Marcel Proust* และ *Lélia ou la vie de George Sand* เป็นต้น

เหตุผลประการสุดท้ายที่ผู้แปลเลือกแปลเรื่องนี้คือยังไม่ค่อยมีผู้ใดแปลผลงานของนักเขียนท่านนี้เป็นภาษาไทย ดังนั้นผู้แปลจึงเห็นว่าหากนำนวนิยายที่ให้ข้อคิดเชิงจิตวิทยาและแสดงให้เห็นลักษณะสังคมของคนในยุคต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดไปสู่แนวคิดใหม่ๆ อย่างเรื่อง *L'instinct du bonheur* มาแปลเผยแพร่ คงเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากนักน้อยทั้งในแง่จิตวิทยาการดำเนินชีวิตให้มีความสุขและยังได้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม

ประเพณีท้องถิ่นในประเทศฝรั่งเศส ทั้งยังเป็นการเผยแพร่ให้นักอ่านชาวไทยได้รู้จักนักเขียนชาวฝรั่งเศสที่มีความสามารถอีกคนหนึ่งด้วย

นวนิยายเรื่อง *สัญญาตญาณแห่งความสุข* นำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับครอบครัวโรมิโยอันมีสมาชิกคือ พ่อ แม่ และลูกสาวหนึ่งคน เนื้อเรื่องนำเสนอปัญหาที่คนในครอบครัวนี้ประสบและวิธีการของแต่ละคนในการจัดการกับปัญหา เรื่องราวสามารถแบ่งออกได้เป็นสองตอนตามปัญหาที่เกิดขึ้น ตอนที่หนึ่งนำเสนอปัญหาที่ครอบครัวโรมิโยเป็นกังวลนั่นคือกลัวว่าสังคมจะรับรู้และประณามว่าลูกสาวของตนเป็นบุตรนอกสมรส เนื่องจากพ่อและแม่มาอยู่กินด้วยกันก่อนที่จะจดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ตอนที่สองนำเสนอปัญหาอีกปัญหาหนึ่งคือ ผู้เป็นภรรยากลัวว่าสามีจะรู้ว่าลูกสาวไม่ใช่ลูกของตนเองแต่เป็นลูกของชายอื่น

ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้แปลได้เลือกแปลเพียงส่วนแรกคือ บทที่ 1-14 จากเนื้อเรื่องทั้งหมด 27 บท ซึ่งตอนแรกนี้กล่าวถึงเนื้อเรื่องเกี่ยวกับปัญหาประการแรกเกี่ยวกับเรื่องบุตรนอกสมรสดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว

เรื่องย่อ

ครอบครัวโรมิโยซึ่งมีสมาชิก 3 คน คือ กัสตงผู้เป็นพ่อ วาล็องตินผู้เป็นแม่ และ โกล็แตต์ ลูกสาววัย 18 ปี ได้ย้ายมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในชนบทเล็กๆ ที่แคว้นเปริกอร์ต์ โดยได้รับการสนับสนุนจากมาตาม เดอ ลา กิซาร์ดีส์ตรีวัย 60 ปีผู้สืบเชื้อสายมาจากตระกูลผู้ดีเก่า ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือและมีอิทธิพลต่อผู้คนในเมืองเล็กๆ แห่งนี้ เนื่องจากมาตาม เดอ ลา กิซาร์ดีส์รู้สึกรักใคร่เอ็นดู โกล็แตต์มาก ดังนั้นเมื่อสังเกตเห็นว่าโกล็แตต์กับอ็องเดรบุตรชายคนโตของครอบครัวชาววินัยค์ชื่นชอบกันอยู่ทั้งยังเป็นคู่ที่เหมาะสมกันมาก มาตาม เดอ ลา กิซาร์ดีส์จึงปรารถนาจะให้ทั้งคู่แต่งงานกัน โดยหารู้ไม่ว่ากัสตงและวาล็องตินนั้นกำลังมองเห็นปัญหาใหญ่ที่จะตามมา เนื่องจากโกล็แตต์เป็นบุตรนอกสมรสของทั้งสอง กล่าวคือ ทั้งคู่อยู่กินและมีลูกกันก่อนที่จะแต่งงานกัน ทั้งนี้เพราะถูกขัดขวางโดยพ่อและแม่ของกัสตง ทั้งวาล็องตินและกัสตงรู้สึกเป็นกังวลมากกับเรื่องนี้เพราะรู้ว่าครอบครัวชาววินัยค์เป็นพวกที่เคร่งครัดในธรรมเนียมประเพณีอย่างมาก และหากว่าบุตรสาวของ

ตนต้องแต่งงานกับบุตรชายของครอบครัวนี้ เรื่องบุตรนอกสมรสก็จะถูกเปิดเผยขึ้น ทุกคนในเมืองจะทราบเรื่องและจะรังเกียจครอบครัวของตน

วาล็องตินรู้สึกเป็นกังวลใจมากเพราะเธอไม่อยากให้แผลเก่าในอดีตเรื่องนี้ต้องถูกรื้อฟื้นขึ้นมาอีก นั่นเพราะครั้งหนึ่งเธอเคยถูกพ่อและแม่ของกัสตงรังเกียจและแสดงความไม่ยอมรับอย่างชัดเจน กัสตงและวาล็องตินจึงตัดสินใจเล่าเรื่องนี้ให้มาตาม เดอ ลา กิซาร์ดีทราบเพื่อขอให้หล่อนช่วยบอกความจริงกับโกแล็ตต์และครอบครัวชาวินีเย่ เมื่อรู้เรื่องราวทั้งหมด มาตาม เดอ ลา กิซาร์ดีจึงรับปากว่าจะจัดการเรื่องนี้ให้โดยจะคุยกับครอบครัวชาวินีเย่และโกแล็ตต์ให้เอง แต่เมื่อได้บอกเรื่องนี้ให้โกแล็ตต์ทราบ มาตาม เดอ ลา กิซาร์ดีก็ต้องประหลาดใจเมื่อได้รู้ว่าโกแล็ตต์เองนั้นได้รู้เรื่องราวทั้งหมดแล้วโดยบังเอิญได้ยินพวกพี่เลี้ยงคุยกัน อีกทั้งยังได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้อ็องเดรฟังหมดแล้ว และอ็องเดรเองก็ไม่ได้เห็นว่าเป็นเรื่องที่น่ารังเกียจแต่อย่างไร ตรงกันข้าม เขากลับมองว่าการที่พ่อกับแม่ของโกแล็ตต์ได้รักกันและอยู่ด้วยกันก่อนหน้านั้นเป็นเรื่องโรแมนติกเสียอีก ส่วนทางฝ่ายพ่อแม่ของอ็องเดรนั้น มาตาม เดอ ลา กิซาร์ดีได้ใช้หลักจิตวิทยาในการโน้มน้าวใจผู้เป็นภรรยาและใช้แผนการในการเจรจากับผู้เป็นสามีโดยนำเอาความลับเรื่องที่เขานอกใจภรรยามาต่อรองเพื่อให้ทั้งสองยินยอมรับการสมรสครั้งนี้ ทุกอย่างลงเอยด้วยดี โดยมีการหมั้นหมายระหว่างอ็องเดรและโกแล็ตต์เอาไว้ก่อนจนกว่าอ็องเดรจะเรียนจบและเข้าเกณฑ์ทหารเรียบร้อยแล้ว

ในขณะที่ทุกอย่างกำลังจะเป็นไปด้วยดี วาล็องตินก็พบปัญหาใหญ่อีกเรื่อง ซึ่งจะเป็นปัญหาที่รื้อฟื้นเรื่องราวในอดีตทั้งหมดขึ้นมาใหม่ และเป็นเรื่องที่ไม่มีใครรู้แม้แต่กัสตงสามีของเธอเองและจะทำให้ทุกคนต้องเจ็บปวด เธอจึงหันไปขอความช่วยเหลือจากมาตาม เดอ ลา กิซาร์ดีอีกครั้ง เรื่องมีอยู่ว่าก่อนหน้าที่วาล็องตินจะมาเป็นภรรยาของกัสตงนั้น มีอยู่ช่วงหนึ่งที่เธอเป็นภรรยาเก็บของมาแต็ง-บุสสิแยร์ซึ่งเป็นผู้ออกทุนให้เธอเปิดห้องเสื้อวาล็องติน หลังจากนั้น เธอก็ได้มาพบรักกับกัสตงและตัดสินใจย้ายมาอยู่กับเขา โดยมีโกแล็ตต์ซึ่งเป็นลูกของมาแต็ง-บุสสิแยร์ติดท้องมาด้วย ตลอดเวลา กัสตงคิดว่าโกแล็ตต์เป็นลูกของตัวเอง เขาให้ความรักใคร่เอ็นดูโกแล็ตต์อย่างมาก เมื่อเห็นดังนั้น วาล็องตินจึงไม่กล้าบอกความจริงทั้งแก่สามีและลูกสาวของตน

แต่มาวันหนึ่ง เมื่อมีนายผู้รับผิดชอบเรื่องพินัยกรรมมาแจ้งให้เธอทราบว่า มาแต็ง-บุสตีแยร์ได้เสียชีวิตแล้วและทำพินัยกรรมยกสมบัติทั้งหมดให้โกแล็ตต์ แต่เนื่องจากโกแล็ตต์ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จึงต้องมีลายเซ็นของผู้เป็นพ่อเซ็นยินยอม เรื่องนี้จึงเป็นปัญหาขึ้น

เมื่อได้ฟังเรื่องราวทั้งหมดจากปากของวาล็องติน มาตาม เดอ ลา กิซาร์ดีจึงรับปากคุยเรื่องนี้กับสองพ่อลูกให้อีกครั้ง ทว่า ก่อนหน้านั้น กัสตงก็พอจะทราบเรื่องนี้อยู่ก่อนแล้วจากจดหมายนิรนามฉบับหนึ่งแต่เขาได้ปิดปากเงียบเอาไว้ เมื่อได้ทราบเรื่องราวจากมาตาม เดอ ลา กิซาร์ดีอย่างชัดเจนอีกครั้ง ในตอนแรกเขารู้สึกโกรธมาก แต่เมื่อได้ใช้เวลาคิดไตร่ตรองถึงความรักที่วาล็องตินมีให้ ความสุขที่ตนได้อยู่กับครอบครัว เขาก็ตัดสินใจว่าควรเก็บเรื่องนี้เอาไว้เงียบๆ ไม่บอกให้โกแล็ตต์ทราบและทำเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น เพราะทุกอย่างในครอบครัวก็คงจะดำเนินไปเหมือนเดิม กัสตงจึงยอมลดทิวทัศน์ให้วาล็องตินและขอรับรองให้มาตาม เดอ ลา กิซาร์ดีเก็บเรื่องนี้เป็นความลับและไม่บอกเรื่องนี้กับโกแล็ตต์ด้วย หลังจากนั้น ครอบครัวโรมีย์จึงกลับมาใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายสงบสุขเช่นเดิม

ในเรื่อง *สัญชาตญาณแห่งความสุข* ผู้เขียนต้องการสื่อให้เห็นว่าความสุขในชีวิตเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด การที่ "กัสตง" ตัวละครเอกยอมมองข้ามจารีตประเพณีในสังคมและลดทิวทัศน์ส่วนตัว แล้วหันมาคำนึงถึงความสุขที่เขามีอยู่ในครอบครัวนั้นเป็นทางเลือกที่ถูกต้องและน่ายกย่องมาก เพราะอันที่จริงแล้วจารีตต่างๆ ในสังคมก็หาได้มีความสำคัญมากไปกว่าความสุขที่แท้จริงไม่ บางครั้งหากเรามองข้ามความจริงบางอย่างไป ยอมนิ่งเงียบเสียบ้างเพื่อแลกกับความสุขที่จะตามมา มันก็คุ้มค่าอย่างยิ่ง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องจึงถือว่าเป็นตัวอย่างการดำเนินชีวิตโดยมองถึงสัญชาตญาณแห่งความสุขที่แท้จริง

นอกจากนี้ เรื่องราวยังได้นั้นประเด็นเรื่องความแตกต่างทางความคิดและมุมมองของบุคคลที่อยู่ในวัยต่างกัน โดยเฉพาะมุมมองเรื่องความรักและการแต่งงาน สำหรับนวนิยายเรื่องนี้ ตัวละครทั้งสามวัยที่ผู้เขียนได้นำเสนอให้เห็นภาพอย่างชัดเจนนั้นคือ คนรุ่นเก่า คนรุ่นกลางเก่า กลางใหม่ และคนรุ่นใหม่ กล่าวได้ว่าประเด็นความขัดแย้งทั้งหลายนั้นเกิดจากช่องว่างระหว่างวัย เนื่องจากคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่มีมุมมองความคิดในเรื่องต่างๆ แตกต่างกันอย่างมาก อาจพูดได้ว่าตรงข้ามกันเลยทีเดียว การที่คนเรามีความคิดเห็นแตกต่างกัน ย่อมเป็นประเด็นให้เกิด

ความแตกแยกกันได้ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือกรณีของพ่อแม่ที่ส่งกับกับตัวเอง พ่อและแม่ของเขาถึงกับตัดขาดจากลูกชาย ไม่ยอมติดต่อกันและไม่ยอมอภัยให้แม้แต่น้อย สาเหตุก็เพราะทิวี่ส่วนตัวนั่นเอง

นวนิยายเรื่องนี้ถือว่าเป็นเรื่องราวที่เจาะลึกถึงจิตใจมนุษย์ ให้ข้อคิดเชิงปรัชญาการใช้ชีวิต อีกทั้งยังนำเสนอวัฒนธรรมประเพณีในแบบชนบทที่ทำการเกษตรเป็นอาชีพหลักของกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งที่ไม่เหมือนที่อื่น แสดงให้เห็นการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมซึ่งนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสังคมในปัจจุบันนี้ ทั้งยังเผยให้เห็นแง่คิดและมุมมองเกี่ยวกับความคิดที่แตกต่างกันระหว่างวัย โดยเฉพาะวัยผู้ใหญ่และวัยรุ่น สามารถศึกษาทำความเข้าใจบุคคลทั้งสองวัยโดยผ่านทางนวนิยายเรื่องนี้ได้ ดังนั้นผู้แปลจึงเห็นว่านวนิยายเรื่อง *สัญชาตญาณแห่งความสุข* เป็นนวนิยายอีกเรื่องหนึ่งที่สมควรนำมาเป็นต้นฉบับในการทำวิทยานิพนธ์ในสาขาการแปล